

REFERAT Natur- og Miljøudvalget 2018-2021 d. 05-01-2021

Mødedato Tirsdag d. 05. januar 2021 kl. 00:00

Mødested Skype

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Medlemsforslag. Opsætning af køreplaner ved BATs stoppesteder.....	5
Godkendelse af takster for almene vandværker.....	9
Opnormering af myndighedsarbejde i Natur, Miljø og Fritid for spildevand og miljø.....	13
Kommissorium for strategi for grøn mobilitet til godkendelse.....	16
Grøn infrastruktur i Søndre Løkker (Rønne Syd, etape 3).....	23
Anlægsbevilling til udskiftning af automatisk brandalarmeringsanlæg på Natur Bornholm.....	29
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	32
Gensidig orientering.....	34

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Punkt 2: Medlemsforslag. Opsætning af køreplaner ved BATs stoppesteder

Åbent punkt

2 Medlemsforslag. Opsætning af køreplaner ved BATs stoppesteder

13.05.00A00-0007

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	01-12-2020	2	
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	2	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Ole Rødvig og Niclas Fick har til møde i Natur- og Miljøudvalget den 1. december 2020 fremsendt medlemsforslag om, at BAT opsætter de relevante køreplaner på samtlige øens busstoppesteder.

Indstilling og beslutning

Ole Rødvig og Niclas Fick indstiller, at

- Natur- og Miljøudvalget godkender, at der senest den 31. januar 2021 opsættes aktuelle køreplaner ved alle BATs busstoppesteder.

Else Merete Knoop stiller følgende ændringsforslag:

- Punktet sendes til høring i BATs brugerråd.

Natur- og Miljøudvalget den 1. december 2020:

For ændringsforslaget stemte 3: Kim Jacobsen, Else Merete Knoop og Leif Olsen. Imod stemte 2: Nicklas Fick og Ole Rødvig. Ændringsforslaget vedtaget. Punktet genoptages ved næste møde i Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Medlemsforslaget fra Ole Rødvig og Niclas Fick er godkendt med virkning fra iværksættelse af ny køreplan pr. 31/1-2021

Sagsfremstilling

De seneste år har BAT kun opsat køreplaner ved de stoppesteder, hvor der er passager ly. Ved størstedelen af stoppestederne er der ikke passager ly og altså ingen køreplan. Langt de fleste påstigninger sker ved et stoppested.

Opnåede fordele vil være:

BATs kunder vil kunne se, hvor bussen kører hen og se ankomsttider, og de vil kunne forvise sig om, at de står ved det rigtige stoppested. Kunderne vil kunne se alle afgangstider, hvor de elektroniske tavler, der er ved enkelte stoppesteder, kun viser aktuelle afgangstider.

Turister vil opleve, at det er nemmere og hurtigere at orientere sig om rutenet og bustider og derved bedre kunne tilvælge transport vi BAT.

Udgifterne til opsætning af køreplanen afholdes inden for BATs budget. Der kan forventes en merindtægt, da køreplanerne er reklame for BATs produkt.

Administrationens bemærkninger:

Ved stoppesteder uden passager ly, er der i dag opsat en stander med påmonteret papirrørholder, hvor det er muligt på sin mobil at scanne en QR-kode, således at BATs aktuelle køreplan fremkommer.

Det vil være muligt ved alle busstoppesteder, at opsætte køreplansoversigt over bustider for det aktuelle stoppested. Informationen med QR-koden forbliver på standeren, da den bruges af mange kunder i dag. Ligeledes anvender hovedparten af BATs kunder den digitale platform for Rejseplanen, som kan tilgås via nettet samt som mobil App-løsning.

Vurderede udgifter til tryk og opsætning inkl. evt. nye rørholdere, vil være kr. 20.000,00 første gang, og efterfølgende 15.000,00 kr. pr. gang ved nødvendige udskiftninger.

Økonomiske konsekvenser

Der er administrationens vurdering, at der ikke vil være flere indtægter som følge af opsætning af fysiske køreplaner på busstanderne.

Supplerende sagsfremstilling

Forslaget har været til høring i BATs brugerråd. Der er indkommet følgende høringsvar:

Bornholms passagerforening, Torsten Sletskov.

Ud fra passagerønsker vil man gerne tilbage til de oprindelige anførsler ved stoppestederne, hvor der i rørene på standerne er et zonekort med den zone, hvor man befinder sig i, således man kan se, hvor mange zoner der er til ens bestemmelsessted, ligesom der er en køreplan, hvor afgangstiden fra stoppestedet tydeligt er markeret på den aktuelle køreplanside med understregning eller fremhævning.

Bornholms Passagerforening har hele tiden blot set QR-koden som supplement.

Desuden har Bornholms Passagerforening efterlyst en tydeligere markering af, hvilken bus der betjener det enkelte stoppested.

Det var Bornholms Passagerforenings forslag, at man i første omgang satte køreplaner op indvendigt i busselyene ved de stoppesteder, hvor der fore fandtes et sådant.

Det skete imidlertid; men vi var blevet stillet i udsigt, at køreplanerne igen vil blive opsat på samtlige stoppesteder, når man havde fundet en løsning, om man skulle fortsætte med rørkøreplaner eller gå over til en pladeløsning.

Der er intet yderligere sket på dette område, selvom det løbende har været oppe på brugerrådsmøder i nogle år i to trafikchefers tid, hvor det fra start er blevet stillet i udsigt, at køreplanerne inden længe ville være at forefinde ved samtlige busstoppesteder.

Bornholms Passagerforening ønsker fortsat, at der opsættes køreplan og zoneoversigt på samtlige stoppesteder.

Campus Bornholm, Klaus Kristiansen.

Fra Campus side har vi ikke behov for at de aktuelle køreplaner sidder ved hvert stoppested. QR-kode er fint synes jeg.

De færreste planlægger deres rejse ved at gå hen til et stoppested.

Det er blevet så let at finde rejser via rejseplanen til specifikke adresser, at det må være det nemmeste.

For turister kan det være aktuelt at skaffe sig en køreplan ved ankomst – de kunne bl. ligge på færgerne (og selvfølgelig i velkomstcentret osv.)

Bornholms Regionskommune, Center for skole, Helle Olsson Pedersen.

Paradisbakkeskolen, Hans Rømer Skolen, Åvangsskolen, Svartingedal Skole og Søndermarksskolen har ikke nogen kvalificeret holdning til om der skal opsættes køreplaner på øens busstoppesteder. Skolerne har ikke hørt, at det er en udfordring for elever eller deres forældre, at køreplaner ikke er opsat på øens busstoppesteder.

Kongeskærskolen ser ikke behov for, at der bliver opsat køreplaner på øens busstoppesteder.

Ungdomsskolen oplever mange henvendelser fra deres unge brugere omkring kørsel samt bustider og kan konstatere et behov for, at de unge selv nemt kan orientere sig om bustiderne, da det vil støtte dem i selvstændighed og ansvarlighed for egen færden.

Ungdomsskolen ser derfor gerne, at der bliver opsat køreplaner på øens busstoppesteder.

Kildebakkens elever er ikke brugere af disse køreplaner, da eleverne på Kildebakken bliver kørt med taxa eller benytter den samme busafgang hver dag. Kildebakkens elever vil derfor ikke benytte sig af køreplaner på øens busstoppesteder.

Bornholms Ældreråd, Svend Aage Kristoffersen.

Som jeg tidligere har påpeget flere gange, egner QR-koderne sig ikke til ældre passagerer.

Jeg har flere gange hjulpet ældre med at prøve at hente køreplaner på denne måde.

Mange har ikke en telefon, der kan læse disse koder, og endnu flere kan ikke finde ud af at bruge dem.

Så jeg hilser med stor tilfredshed, at der kommer trykte køreplaner op på de standere, der endnu ikke har dem.

Punkt 3: Godkendelse af takster for almene vandværker

Bilag

Vandtakster 2020 og 2021

Åbent punkt

3 Godkendelse af takster for almene vandværker

13.02.00S55-0010

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	3	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

I henhold til Vandforsyningslovens § 53 skal takster for salg af vand fra almene vandværker være godkendt af kommunen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- Ændringerne godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Indstillingen godkendt.

Sagsfremstilling

Almene vandværkers drifts- og anlægsbidrag skal årligt godkendes af kommunalbestyrelsen. Kompetenceplanen for Bornholms Regionskommune delegerer denne godkendelsesmyndighed til Natur- og Miljøudvalget.

Vandværker, der leverer mere end 200.000 m³ pr. år, er endvidere omfattet af Vandsektorloven, hvilket indebærer, at Forsyningssekretariatet sætter et loft for vandværkets takster.

Teknik- og Miljøudvalget har på møde den 8. november 2012 besluttet, at det kun er ændringer i takster, der fremlægges til godkendelse, mens uændrede takstblade betragtes som godkendt med henvisning til tidligere politisk behandling.

Lovens hensigt

Vandværkernes økonomi skal følge hvile-i-sig-selv princippet, hvilket vil sige, at vandværket over en årrække hverken opbygger formue eller gæld.

De forskellige deltakster bør endvidere være balanceret, så fordelingen er hensigtsmæssig i et samfundsmæssigt perspektiv, og så man undgår, at bestemte forbrugergrupper belastes i urimelig grad.

"Vejledning om fastsættelse af takster for vandforsyning" specificerer yderligere om lovgivningens hensigt og praksis på området.

Vandværker med prisloft

Bornholms vand A/S (BEOF), Rønne Vand A/S (RVV) og Klemensker Vandværk er omfattet af de særlige regler i Vandsektorloven. Her ønskes ikke ændringer i taksterne.

Øvrige vandværker

En oversigt over takster for 2020 og 2021 er bilagt

Seks vandværker har meddelt, at de ikke ønsker ændringer.

Sømarkens Vandværk ønsker at hæve det faste årlige bidrag fra 1000 kr. til 1100 kr. Begrundelsen er et faldende vandforbrug.

Boderne Vandværk ønsker en forhøjelse på kubikmeterprisen fra 6,82 kr. til 7,00 kr. Storforbrugerprisen fastholdes for forbrug over 10.000 m³. Vandværket har planlagt reovering af ledningsnettet og har øgede udgifter i den forbindelse.

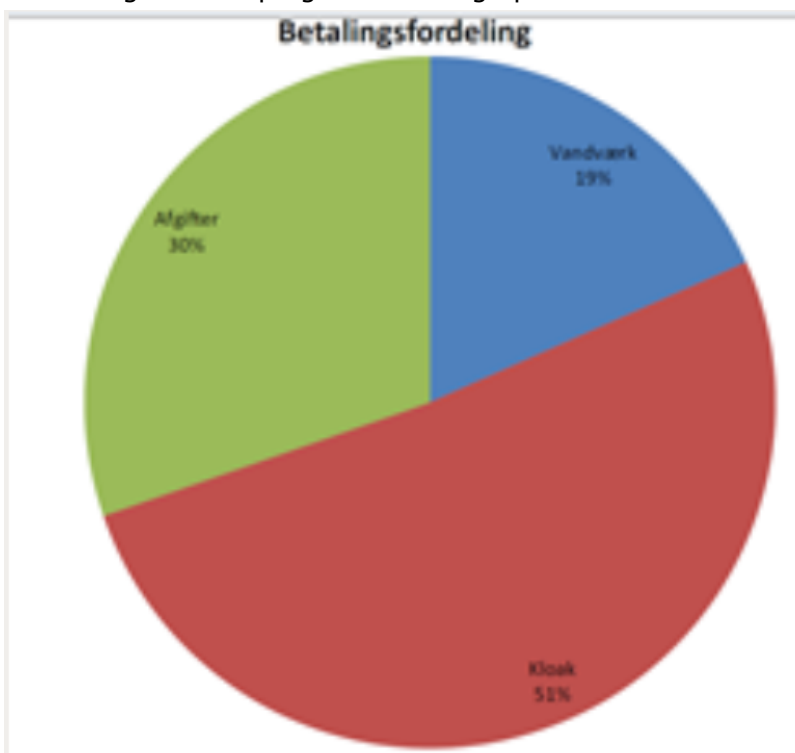
Lobbæk og Vang Vandværk har forbedret deres likviditet og ønsker en mindre nedsættelse af taksterne.

Tejn Vandværk fastholder priserne for salg af vand, men ønsker en ændring i tilslutningsprisen. Det faste beløb dækker dermed kun 50 m stikledning, mens yderligere ledningsarbejde sker efter regning. Natur og Miljø vurderer, at det er en hensigtsmæssig forretningsmodel på det klipperige og spredt bebyggede Nordbornholm og har tilskyndet vandværkerne i dette område til at vælge denne type løsninger.

Generelt om vandpriser

Som bilag ses diagram over betalingen til vandværket ved et forbrug på 150 m³ pr år.

For husstande er betalingen til vandværket kun en lille del af den samlede vandregning. Langt den største del udgøres af statsafgifter og gebyret for spildevandsudledning. Nedenstående figur viser en typisk fordeling baseret på gennemsnitlige priser.

For virksomheder og store dyrehold er situationen anderledes, idet de oftest har et stort forbrug, ikke skal betale afgifter og har en lokal spildevandsløsning. De kan derfor være følsomme for stigninger i kubikmeterprisen.

Hvis vandværket har et stort overskud af vand tilbydes undertiden en storforbrugerrabat for at fremme en øget omsætning. Storforbrugerrabat må ikke gives på bekostning af andre forbrugere og må ikke medføre tab for vandværket.

Hensynet til erhvervslivet skal generelt balanceres i forhold til hensynet til vandforsyningen. Vandværkernes eneste indtægt er fra salget af vand, og en rimelig pris for dette er forudsætningen for at sikkerhed og kvalitet kan opretholdes i forsyningen.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 4: Opnormering af myndighedsarbejde i Natur, Miljø og Fritid for spildevand og miljø.

Åbent punkt

4 Opnormering af myndighedsarbejde i Natur, Miljø og Fritid for spildevand og miljø.

09.00.00A00-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	4	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Som udvidelsesforslag til budget 2021 blev det besluttet at afsætte 750.000 kr. til myndighedsarbejdet inden for Natur, Miljø og Fritid - specielt i forbindelse med spildevand og miljø. Nedenfor beskrives hvorledes midlerne tænkes anvendt

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Orienteringen taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Som del af budgetforlig 2021 afsættes 750.000 kr. til myndighedsarbejdet inden for Natur, Miljø og Fritid - specielt i forbindelse med spildevand og miljøvurderinger af planer og programmer. Midlerne forventes at medføre en delvis tilpasning til aktiviteten på området og have en positiv effekt i forhold til behandling af byggesager og plansager.

Hovedandelen af midlerne tænkes anvendt til en opnormering på spildevandsområdet med et årsværk på 37 fuld tid. Resterende midler anvendes til en styrkelse og opprioritering af området for miljøvurderinger af planer, programmer og projekter.

Prioritering	Beløb
Opnormering på spildevandsområdet	500.000kr.
Opprioritering af miljøvurderingsområdet	250.000kr.
I alt	750.000 kr.

Prioriteringerne beskrives nærmere nedenfor

Opnormering på spildevandsområdet

For at kunne håndtere det store sagspres på området er der pr. 1. januar 2021 ansat en sagsbehandler på fuld tid.

Opprioritering af miljøvurderingsområdet

Området er i 2018 blevet skilt ud fra planafdelingen, da en lovændring betød, at miljøvurdering af planer skal finde sted udenfor den afdeling, hvor planlægningsarbejdet pågår.

I 2018 blev omfanget af dette arbejde vurderet til 10 timer om ugen. Med de prioriterede midler er det muligt at allokere 15 timer om ugen til løsning af opgaven. Den store aktivitet på planområdet sammenholdt med en konstatering af at der tidligere ikke er blevet udført miljøvurderinger i et omfang der er i overensstemmelse med loven vurderes stillingens indhold p.t. til 32 timer om ugen.

Økonomiske konsekvenser

Den afsatte pulje disponeres til brug inden for budget 2021.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 5: Kommissorium for strategi for grøn mobilitet til godkendelse

Bilag

Bilag 1 - kommissorium for strategi for grøn mobilitet v.04

Kommissorium for strategi for Grøn Mobilitet - tilrettet efter møde i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 02/12/2020

Åbent punkt

5 Kommissorium for strategi for grøn mobilitet til godkendelse

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-12-2020	5	
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	5	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller
Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der er udarbejdet et kommissorium, som beskriver formål, opgaver og proces, organisering og økonomi med det sigte, at kommunalbestyrelsen i januar 2021 kan godkende strategi for grøn mobilitet (kommissoriet er vedlagt som bilag). Strategi for grøn mobilitet knytter sig til det igangværende arbejde med en ny energipolitik og -strategi for Bornholm, som forventes godkendt af kommunalbestyrelsen inden udgangen af 2020.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- a) At kommissorium for strategi for grøn mobilitet på Bornholm (bilag) godkendes
- b) At der bevilges op til 900.000 kr. til strategi for grøn mobilitet finansieret af puljen til klima og bæredygtighed under bevilling 42 Erhverv, byg og plan, heraf vedrører 313.000 kr. forventede overførte midler fra 2020 til 2021 og 587.000 kr. budget 2021. Styregruppen for udarbejdelse af energipolitikken får dispositionsretten over de 900.000 kr.

Særligt udvalg om klima og Bæredygtighed den 2. december 2020:

Anbefales med enkelte ændringer. Det tilrettede kommissorium vedhæftes referatet.

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Ad a) Anbefales, idet

- 1: Der afholdes ikke blot et borgermøde, men en egentlig borgerhøring, hvor alle borgere har mulighed for at indsende skriftlige bemærkninger. Denne afvikles parallelt med borgermødet.
- 2: I organiseringen tilføjes - udover en administrativ styregruppe og en faglig referencegruppe - en politisk følgegruppe bestående af repræsentanter for samtlige partier/grupper i KB (hvis disse ønsker repræsentation)
- 3: Tidsplan. Inden §17.4 udvalget godkender udkast til strategi i august 2021 bør denne også drøftes i NMU således, at fagudvalgets eventuelle bemærkninger kan medtages i de videre

drøftelser.

Ad b) Anbefales. Kim Jacobsen kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede på møde d. 20. november 2019 at igangsætte udarbejdelsen af en ny energipolitik samt strategier, der vil knytte sig til den overordnede energipolitik, herunder strategi for grøn mobilitet. Strategi for grøn mobilitet, som knytter sig til energipolitikken og mål i energistrategien, skal udarbejdes, så kommunalbestyrelsen kan godkende en endelig version af strategi for grøn mobilitet på møde d. 14. oktober 2021.

Formål

Strategi for grøn mobilitet har til formål at reducere transportens CO₂-udledning samt luft- og støjforurening på Bornholm - samtidig med, at mobiliteten på Bornholm er effektiv og god. Kort sagt skal man kunne bevæge sig rundt på øen uden at udlede fossil CO₂ uanset transportform.

Strategien skal som en del af realiseringen af Bornholms Energipolitik 2020 indeholde mål, delmål og strategiske prioriteringer, som skal være retningsgivende for, hvordan Bornholms Regionskommune understøtter, at det bornholmske samfunds visioner for en grøn omstilling af transportområdet bliver til virkelighed.

Visioner og mål i energipolitikken kommer til at skabe rammen for den underliggende strategi for grøn mobilitet. Strategien kommer til at omfatte strategiske indsatser og ekspertråd til de konkrete virkemidler, som skal igangsættes for at indfri målene i praksis, hvilke tidshorisonter og økonomiske scenarier, der knytter sig hertil, og hvilke aktører, der kan få en bærende rolle.

I kommissoriet er i detaljer beskrevet processen frem mod en politisk godkendt strategi for grøn mobilitet på Bornholm:

1. Ekspertråd som baggrund for strategiske valg

Ekspertråd:

Indledningsvis afdækkes udgangspunktet for arbejdet med strategi for grøn mobilitet. Det er fra arbejdet med Bornholms Energipolitik 2020 konstateret, at landtransportområdet på Bornholm udleder ca. 70.000 tons afgiftsbelagt CO₂ årligt. Det svarer til ca. 60 % af den samlede udledning af afgiftsbelagt CO₂ på Bornholm. Dertil kommer færge- og flytrafik, der hver udleder henholdsvis 93.000 tons CO₂/årligt og 6.000 tons CO₂/årligt.

Indenfor landtransport er det personbiler, som udleder mest. Dertil kommer traktorer, varebiler, lastbiler og busser.

For at kunne træffe beslutninger om, hvad der skal til for at lave den grønne omstilling på transportområdet, er der behov for at søge bistand hos eksperter på transportområdet. Eksperterne skal pege på de primære udfordringer og mulige virkemidler, der kan bidrage effektivt til en grøn omstilling. Ud fra de anbefalede virkemidler skal der vælges de handlinger, som arbejdet med grøn mobilitet fremadrettet skal fokusere på.

Ekspertråd skal pege på udfordringer, virkemidler og anbefalede handlinger på Bornholm i forhold til transportområdet

Til de primære udfordringer i de forskellige segmenter er der behov for anbefalinger af mulige virkemidler, der kan bidrage effektivt til en grøn omstilling hurtigt, men samtidig realistisk. Ud fra de mulige virkemidler skal der udvælges handlinger, som anbefales iværksat, for at omstille Bornholms forskellige transportsegmenter.

Som baggrund for at iværksætte handlinger lægges der op til at eksperter kan kommentere og anbefale inden for følgende områder:

1. Ladeinfrastruktur til elbiler
2. Omstilling af Bornholms Regionskommunes egne biler til emissionsfrie biler mv.
3. Kollektiv transport
4. Samkørsel
5. Delebiler
6. Transport på grønne brændsler

Ovenstående temaer er forslag. En nærmere beskrivelse af temaerne fremgår af bilaget. Styregruppen for strategien følger arbejdet tæt og vil løbende prioritere temaerne og eventuelt nye temaer. Såfremt nye temaer findes relevante til strategiarbejdet, vil temaerne blive lagt til politisk godkendelse. Det forventes, at flere relevante temaer og virkemidler vil indgå i arbejdet.

2. Inddragelse og debat

I forbindelse med udarbejdelsen af en strategi for grøn mobilitet på Bornholm lægges der op til en inddragende proces, hvor forskellige perspektiver på fremtidens transport på Bornholm bringes i spil. Processen skal sikre, at borgere, erhvervsliv og organisationer kan komme med relevante input samtidig med, at parterne får indsigt i de udfordringer på transportområdet, som Bornholm står overfor.

Følgende målgrupper er centrale:

- Bornholmske politikere
- Lokalsamfund
- Erhvervslivet
- Videnspersoner, netværk og eksperter

Hvordan målgrupperne vil blive inddraget er beskrevet i bilaget.

3. Handleplaner samt implementering af forandringer og adfærdsændringer

De specifikke underliggende handleplaner, som forventes udarbejdet inden udgangen af 2021 i forlængelse af strategi for grøn mobilitets vedtagelse, koordineres i administrationen. Udarbejdelsen kræver dog, at de aktører, der har bærende roller for forandringen, tager ejerskab til både udarbejdelsen og implementeringen.

I forhold til implementeringen af handleplanerne, er det et stort arbejde at udføre de handlinger, som planerne lægger op til. For at støtte det arbejde, er der afsat budget til at skabe de konkrete forandringer og adfærdsændringer (konsulentbistand, indkøb med videre), der skal til. En stor del af midlerne i budgettet (680.000 kr. ud af de samlede 900.000 kr.) er således afsat til konkrete aktiviteter og virkemidler, og kan disponeres både før og efter udarbejdelsen af strategi for grøn mobilitet. Det vil sige, at handlinger kan iværksættes løbende i 2021, og at handleplanarbejdet starter parallelt med, at strategien udarbejdes. Dette for at udnytte oplagte muligheder for grøn mobilitet samt øge hastigheden for den grønne omstilling.

4. Organisering og tidsplan

Særligt udvalg om klima- og bæredygtighed vil sammen med Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget samt Natur- og Miljøudvalget udgøre de involverede politiske udvalg. Dertil kommer en administrativ styregruppe og projektgruppe samt faglig referencegruppe. Administrationen vil løbende rådføre sig med udvalgene ved spørgsmål, uklarheder og behov for sparring undervejs i forløbet frem mod, at udkast og til slut endelig strategi fremlægges til politisk behandling i august-oktober 2020 jf. nedenstående tidsplan:

Leverancer og processer frem mod strategi for grøn mobilitet på Bornholm*	
Dato	Leverance
2. december 2020	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet behandles i KLIMA
5. januar 2021	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet behandles i NMU
20. januar 2021	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet behandles i ØEPU
28. januar 2021	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet godkendt i KB
3. februar 2021	Inspirationsoplæg fra ekstern oplægsholder om omstilling af transportsektoren på Bornholm i KLIMA-udvalget. Herefter diskussion af KLIMA-udvalgets prioriteter i arbejdet, herunder hvilke eksperter og emner der skal fokuseres på: <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke centrale spørgsmål skal besvares? - Hvilke segmenter skal der tages højde for i strategi for grøn mobilitet? - Hvilke virkemidler er relevante? - Hvad er KLIMA-udvalgets forventninger til ekspertråd (hvem og hvordan)?
3. marts 2021	KLIMA-udvalget drøfter og godkender plan for brug af eksperter: <ul style="list-style-type: none"> - Oplæg til spørgsmål til eksperter, hvem eksperterne er samt en tidsplan for at få ekspertråd
Marts-april 2021	Eksperttråd: <ul style="list-style-type: none"> - Eksperttråd til transportområdet på Bornholm
Marts-april 2021	Interessentinddragelse: <ul style="list-style-type: none"> - Borgermøde om grøn mobilitet - Møder med relevante interesseorganisationer, virksomheder, eksperter med flere.
6. april 2021	Status på arbejdet med strategi for grøn mobilitet forelagt på NMU-møde.
7. april 2021	KLIMA-udvalget drøfter: <ul style="list-style-type: none"> - Foreløbige anbefalinger fra eksperter, borgere og interessenter - Mål og delmål i strategi for grøn mobilitet - Hvilke handlinger skal iværksættes i efteråret 2021
8. april 2021	Status på arbejdet med strategi for grøn mobilitet forelagt på ØEPU-møde.
5. maj 2021	KLIMA-udvalget afslutter og godkender input fra proces med ekspertråd. Derudover drøfter KLIMA-udvalget strategi for grøn mobilitet inden temamødet med KB d. 27. maj.
27. maj 2021	Forelagt på KB temamøde med deltagelse af KLIMA-udvalget: <ul style="list-style-type: none"> • Centrale ekspertråd og anbefalinger til transportområdet • Oplæg til mål i strategi for grøn mobilitet • Diskussion af mulige implikationer for budget 2022
2. juni 2021	KLIMA-udvalget drøfter: <ul style="list-style-type: none"> - Første udkast til strategi for grøn mobilitet
25. august 2021	KLIMA-udvalget godkender endelig strategi for grøn mobilitet
28. september 2021	NMU godkender strategi for grøn mobilitet
30. september 2021	ØEPU godkender strategi for grøn mobilitet
14. oktober 2021	KB godkender strategi for grøn mobilitet
Inden udgangen af 2021	Ambitionen er, at handleplaner for grøn mobilitet vedtages inden udløb af indeværende valgperiode

Økonomiske konsekvenser

Budgettet for de beskrevne, nødvendige leverancer og processer frem mod en færdig strategi for grøn mobilitet på Bornholm fremgår af nedenstående tabel. De enkelte beløbsposter er overslagsbeløb, og den samlede maximale budgettramme, som Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil skulle disponere til opgaven, er 900.000 kroner. De 900.000 kr. finansieres af puljen til klima og bæredygtighed (under bevilling 42 Erhverv, byg og plan), heraf vedrører 313.000 kr. forventede overførte midler fra 2020 til 2021 og 587.000 kr. fra budget 2021. Bevilges de 900.000 kr. vil der være 19.652 kr. tilbage i puljen.

Budgettet er lagt under forudsætning af, at arbejdet med strategi for grøn mobilitet går i gang umiddelbart efter kommunalbestyrelsens godkendelse af kommissoriet på møde d. 28. januar 2021, og skal være afsluttet ved udgangen af oktober 2021. Styregruppen for udarbejdelse af energipolitikken får dispositionsretten over de 900.000 kr. Projektlederen har ansvaret for at forvalte budgettet efter aftale med styregruppen.

Ydelse	Aktør	Beløb*
Eksterne fagpersoner som leverer ekspertråd: vurdering af udfordringer, virkemidler og konkrete anbefalinger til grøn omstilling af transportområdet på Bornholm.	Afklares	150.000
Eksterne oplægsholdere til udvalgsmøde(r) samt borgermøder (for eksempel trafikforsker eller eksperter i deleøkonomi med videre).	Afklares	50.000
Implementering af forandringer og adfærdsændringer: konkrete virkemidler (konsulentbistand, indkøb mv), der understøtter grøn mobilitet ¹ . Handlinger kan iværksættes løbende i 2021.**	Afklares	680.000
Interessentmøder samt grafisk præsentation af strategi for grøn mobilitet	Afklares	20.000
Samlet maximal budgettramme, som ØEPU skal disponere til opgaven		900.000
* Det budgetterede beløb er et maxbeløb. Behovet for indkøb af løsninger, konsulentbistand mv. vil afhænge af de endelige valg.		
** Der er, parallelt med godkendelsesprocessen af nærværende kommissorium, forslag om at bruge 400.000 kr. på en samkørselsapplikation i 2021. Midlerne foreslås brugt fra denne budgetpost.		

Supplerende sagsfremstilling

-

¹ Delmængde af arbejdet med handleplaner for strategi for grøn mobilitet

Punkt 6: Grøn infrastruktur i Søndre Løkker (Rønne Syd, etape 3)

Bilag

Budgetoverslag for anlæg af biotopvenlige elementer for markfirben Rønne S

Anlæg og drift for markfirben Rønne Syd + delelementer

Opsamling på virtuelt borgermøde

Åbent punkt

6 Grøn infrastruktur i Søndre Løkker (Rønne Syd, etape 3)

01.00.05A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	7	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen vedtog den 26. juni 2020 igangsætning af kommune- og lokalplanlægning for Rønne Syd, etape 3. Som en del af forarbejdet til planlægning og et kommende salg af arealer i udviklingsområdet, har administrationen i samarbejde med eksterne konsulenter udarbejdet en plan for de grønne arealer i udviklingsområdet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- planerne for etablering af en grøn struktur, der fungerer som afværgeforanstaltning for markfirben, godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Anbefales. Leif Olsen og Niclas Fick kan ikke medvirke, idet de ønsker at afvente resultatet af monitoreringen forsommeren 2021.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen vedtog den 26. juni 2020 igangsætning af kommune- og lokalplanlægning for Rønne Syd, etape 3, idet det forventedes, at miljøscreening af området ville blive foretaget tidligt i processen. Dette med henblik på at afdække, hvorledes en eventuel forekomst af beskyttede og fredede dyrearter ville påvirke planlægningen af området. I denne sag beskrives, hvordan der med en grøn struktur vil blive taget hensyn til de beskyttede dyrearter, og hvad det vil koste at anlægge og drifte den grønne struktur.

Grøn struktur til beskyttelse af markfirben og styrkelse af biodiversitet

En ekstern konsulentundersøgelse af udviklingsområdet i september 2020 kunne konstatere forekomst af markfirben og resulterede i en udpegning af velegnede levesteder for disse i udviklingsområdet. Størstedelen af området er landbrugsjord, som i de senere år har ligget som græs med høslæt. De egnede levesteder for markfirben knytter sig til mindre områder i kanterne af arealet. Det er aftalt med konsulentfirmaet, at der skal laves en yderligere monitoring i forsommeren 2021 med henblik på at få verificeret de konklusioner, der fremgår af den nuværende rapport. Dette foretages primært af formelle grunde, og det er både regionskommunens og konsulentfirmaets vurdering, at det nuværende vidensgrundlag er tilstrækkeligt til at fortsætte processen med at udvikle området. Det skal i den forbindelse

fremhæves, at der med den gennemførte undersøgelse er opbygget et højt vidensniveau tidligt i udviklingsprocessen, og at den formelle miljøscreening normalt først foretages, når der foreligger et udkast til lokalplan. Vælges det, at afvente den næste undersøgelse vil processen med at udvikle Rønne Syd blive udskudt med cirka et halvt år. Det er som nævnt ikke administrationens forventning, at den næste undersøgelse vil bidrage med viden, der ændrer på de principper for afværgeforanstaltninger, som fremlægges i denne sag. Omvendt vil en udskydelse af sagen have betydning for boligmarkedet på Bornholm, hvor der særligt i Rønne er et stort behov for byggegrunde. Manglen på byggegrunde er pt. er en af de største barrierer for arbejdet med at indfri de ambitioner, som kommunalbestyrelsen har besluttet i boligpolitikken og boligstrategien samt den bagvedliggende vision om at være 42.000 bornholmere i 2028.

På baggrund af den første undersøgelse har administrationen i samarbejde med konsulentfirmaet udarbejdet en plan for en grøn struktur, der skal sikre den lovpligtige beskyttelse af markfirbenenes levesteder (afværgeforanstaltninger). Det forventes, at planen vil resultere i en øget bestand af markfirben i området ved at tilgodese markfirbenets biotopkrav og give et generelt løft af biodiversiteten i området.

I Forvaltningsplan for Markfirben, udgivet af Naturstyrelsen, Miljø- og Fødevareministeriet 2015 nævnes markfirbenets biotopkrav til at være:

- Soleksponerede skråninger og skrænter
- Partier med løs, vel-drænet, soleksponeret jord.
- Spredte småbuske
- Træstammer, grene, kvasbunker, sten, stenbunker.
- Artsrig, løst-dækkende, lav til halvhøj urte- og græsvegetation

Den nævnte plan indarbejder disse biotopkrav i en grøn struktur, der skaber forbedrede levesteder, bedre spredningsmuligheder og øget fødegrundlag for markfirben. Det anbefales, at der langs den nordlige kant af udviklingsområdet etableres et ca. 10-20 m bredt og 300 m langt overdrevslignende areal (lysåbent areal med fortrinsvis græs- og urtevegetation), der grænser op til skovområdet nord for udviklingsområdet. I overdrevet etableres der spredt træ- og buskvegetation samt strukturer som eksempelvis diger, terrængroft, bunker af marksten og jorddækkede røser, som i sammenhæng er med til at fremme livsbetingelserne for markfirben. Dette område er det mest soleksponerede, og med sin størrelse kan det forventeligt blive et nyt kerneområde for markfirben (se nedenstående kort).

I den sydlige del af området fastholdes et ca. 3.500 m² stort overdrevslignende areal, som i sin nuværende form har gode forhold for markfirben. I forlængelse af dette område etableres der langs med den sydlige kant af udviklingsområdet flere vådområder med lave vandhuller. Etablering af vådområderne vurderes at kunne forbedre levevilkårene for løvfrø, som er registreret i et vandhul umiddelbart nordøst for projektområdet, samt for andre slags padder og vandsalamandre, idet de nye vådområder kan blive potentielle yngleområder for disse dyregrupper. Herudover vil vådområderne også gavne flagermus, som vil kunne søge føde i insektlivet omkring søerne.

Det nordlige overdrev og den sydlige bræmme, bestående af overdrev og vådområder, forbindes med tre spredningskorridorer, der er 10-12 meter brede. Spredningskorridorerne består af urte- og græsstriber, kombineret med dele af de eksisterende levende hegn, stynede popler, holme med buske, brændestakke, stenbunker m.m. Spredningskorridorerne vil, ligesom de to nævnte overdrev, i sig selv fungere som levesteder for firben, såvel som korridorer, hvor firben, frøer og andre dyr kan bevæge sig imellem overdrevene og vådområderne. Den afvekslende karakter af beplantning vil skabe forhold, der fremmer

tilstedeværelsen af mange forskellige plantearter og insekter, og vil sikre, at der både findes områder, hvor solen kan varme jorden, og områder, som bliver mere tilgroede. Spredningskorridorerne sikres soleksponering fra syd-sydøst gennem de kommende lokalplaner, da dette er afgørende for, at markfirben vil opholde og bevæge sig i dem.

Det er administrationen og konsulentfirmaets vurdering, at de beskrevne tiltag vil forbedre naturværdierne i området ved at skabe flere og bedre levesteder, bedre spredningsmuligheder og øget fødegrundlag for markfirben og andre dyr, i forhold til udgangspunktet i området i dag.

Det anbefales i Naturstyrelsens forvaltningsplan at søge at skabe høj heterogenitet på de arealer, hvor man vil fremme markfirben. De steder, hvor markfirben allerede er lokaliseret, skal der udvises forsigtighed for ikke at genere bestanden. Disse steder må desuden antages at opfylde dyrenes behov, og der burde derfor ikke være behov for yderligere tilpasninger. Der skal være et tæt netværk af strukturelementer således, at markfirbenet kan sprede sig ud fra de nuværende kolonier.

Markfirben er stedfaste og koloniserer kun langsomt nye levesteder. Det vil derfor blive undersøgt, om det er muligt i en tidlig fase af byggemodningen at etablere en række mindre levesteder i nærheden af de steder, hvor forekomster af markfirben er konstateret, så bestanden har mulighed for at nå at sprede sig og vokse, forud for byggeaktivitet i området.

Administrationen anbefaler, at Bornholms Regionskommune anlægger, ejer og drifter de arealer, der er udlagt som afværgeforanstaltninger for markfirben. Baggrunde herfor er, at den korrekte pleje og drift er afgørende for, at de udlagte grønne områder vedbliver at fungere som levesteder for markfirben og andre dyr samt planter.

Tidsplan

Ved at igangsætte projektet nu vurderes det, at det vil være muligt at finde interesserede investorer til at byde på byggegrundene.

Den politiske sagsbehandling af salg og udvikling i Søndre Løkker forventes at følge nedenstående tidsplan.

Dato	Emne	Bemærkninger
5. januar 2021	Møde i Natur- og Miljøudvalget	Sag 1 (nærværende sag): Planer for grøn infrastruktur i Søndre Løkker
20. januar 2021	Møde i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	Videresendelse af sag 1. fra NMU Sag 2. Lukket sag vedrørende salg
28. januar 2021	Møde i kommunalbestyrelsen	Endelig beslutning af sag 1. og sag 2.
Februar og marts	Administrativt	Igangsættelse af salg
April	Møde i Natur- og Miljøudvalget, Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget samt møde i Kommunalbestyrelsen	Politisk beslutning om bevillinger til salg samt anlæg af veje og stier
Maj / juni	Møde i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget samt møde i Kommunalbestyrelsen	Politisk beslutning om igangsættelse af planlægning

Virtuelt borgermøde d. 14. december

Administrationen afholdt et virtuelt borgermøde den 14. december. Der var 39 tilmeldte logins med skønnet cirka 50 deltagere. På borgermødet fremlagde administrationen baggrunden og planen for områdets udvikling, kortlægningen af fredede dyrearter samt de planlagte afværgeforanstaltninger. De deltagende borgere spurgte særligt ind til følgende fire emner:

- 1) Håndtering af markfirben og andre fredede dyrearter
- 2) Biodiversitet og naturkvalitet
- 3) Salg af arealer
- 4) Bebyggelse og ejerforhold

En opsummering af borgernes spørgsmål og kommentarer samt administrationens svar er vedlagt sagsfremstillingen som bilag.

Økonomiske konsekvenser

Den økonomiske ramme for anlæg af afværgeforanstaltninger for firben samt grønne arealer, anslås således:

Anlægsudgifter	Beløb i hele kroner, ekskl. moms
Anlæg af sikring/forbedring af levesteder for markfirben og naturgenopretning ift. biodiversitet	250.000 kr.

Driftsudgifter	Beløb i hele kroner, ekskl. moms
Drift/pleje årligt, grønne arealer	35.000 kr.

Anlægsudgifterne på 250.000 kr. til afværgeforanstaltningerne for firben samt grønne arealer foreslås finansieret af provenuet fra salg af boligområderne.

Driftsudgifterne på 35.000 kr. til årlig drift af de grønne arealer foreslås finansieret af kassebeholdningen.

Denne sag vil blive fulgt op af bevillingsansøgninger.

Supplerende sagsfremstilling

Ingen

Punkt 7: Anlægsbevilling til udskiftning af automatisk brandalarmeringsanlæg på Natur Bornholm

Åbent punkt

7 Anlægsbevilling til udskiftning af automatisk brandalarmeringsanlæg på Natur Bornholm

82.18.00G01-0057

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-01-2021	7	

Hvem beslutter

Natur - og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2021 blev der afsat et rådighedsbeløb på 250.000 kr. til etablering af et nyt **Automatisk Brand Alarmeringsanlæg** på Natur Bornholm.

ABA-anlægget på Natur Bornholm er udtjent. Anlægget er fra da huset blev bygget i 2000 og der kan ikke længere skaffes reservedele til hverken detektorer eller den eksisterende hovedcentral. Natur Bornholm står selv for den daglige og løbende bygningsdrift, men er ikke forpligtet til større enkeltudskiftninger, idet Bornholms Regionskommune er bygningsejer.

På den baggrund søger Center for Ejendomme og Drift om en anlægsbevilling til udskiftning af ABA-anlægget.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- a) der gives en anlægsbevilling på 250.000 kr. til udskiftning af ABA-anlæg på Natur Bornholm. Anlægsbevillingen svarer til det i budgettet afsatte rådighedsbeløb.
- b) anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

ABA-anlægget på Natur Bornholm er udtjent, og dele af bygningen bliver ikke dækket af ABA-anlægget for øjeblikket. Det eksisterende anlæg er fra 2000 og både ABA-centralen og detektorer er udgået af produktion, hvorfor der ikke længere kan skaffes reservedele til anlægget.

Natur Bornholm står selv for den daglige bygningsdrift, herunder bl.a. at servicere ABA-anlægget, samt mindre udskiftninger. Større omkostningstunge istandsættelser vurderes at kunne dækkes af kommunen.

Selve ABA-centralen og detektorer kan ikke repareres mere, hvorfor der er indhentet tilbud på en komplet udskiftning af anlægget, samt udbygning af anlægget med automatisk talevarsling (AVA).

Selve udførelsen af udskiftningsarbejdet vil foregå uden for den normale åbnings sæson hvor bygningen vil være lukket ned for publikum. Der er derfor ikke krav om erstatningsalarmering i udskiftningsperioden.

Økonomiske konsekvenser

Der søges om en anlægsbevilling på 250.000 kr. til udskiftning af ABA-anlægget på Natur Bornholm, idet der er afsat rådighedsbeløb til formålet i det vedtagne budget for 2021. Beløbet er baseret på tilbudsindhentning blandt to lokale håndværkere.

Supplerende sagsfremstilling

Ingen.

Punkt 8: Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

Åbent punkt

8 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0102

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

05-01-2021

Åbent punkt

8

Lukket punkt

Indstilling og beslutning

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Ingen.

Punkt 9: Gensidig orientering

Åbent punkt

9 Gensidig orientering

00.01.00P35-0102

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

05-01-2021

Åbent punkt

9

Lukket punkt

Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021:

Gældende spildevandsplan ønskes til drøftelse på dagsorden ved et kommende NMU møde.